

Rikspolisstyrelsen
Box 12 256
102 26 Stockholm

Datum 2008-03-14
Dnr 32-2007-0571

Revisionsrapport rörande löpande granskning av Polisen 2007

Rikskontrollen har som ett led i den årliga revisionen av Polisen granskat lönerutiner och ekonomiadministration. Granskningen har resulterat i iakttagelser som Rikskontrollen vill fästa Rikspolisstyrelsens (RPS) uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Rikskontrollen önskar information senast 2008-04-28 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Granskning av ekonomiadministration – slutsatser

En revisionspromemoria om Polisens ekonomiadministration sändes till RPS 2008-01-14. Då Förordningen om intern styrning och kontroll (2007:603) trätt i kraft 2008-01-01, redogörs för de huvudsakliga slutsatserna från granskningen i denna revisionsrapport. Enligt 2 § förordning om intern styrning och kontroll har myndighetens ledning ansvar för att 3 § myndighetsförordningen (2007:515) uppfylls. D.v.s. myndighetens ledning ska se till att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt samt se till att verksamheten redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel.

Granskningen visar att det i dagsläget finns ett antal brister rörande Polisens ekonomiadministration. Bristerna består i:

- Det saknas klart uttryckta krav på vilket ansvar de olika parterna, RPS controlleravdelning, Polisens administrativa center och polismyndigheterna, ska ta.
- Någon ekonomihandbok finns inte i dagsläget.
- Svårt att se vilken organisatorisk del som tar det faktiska ansvaret för att Polisens redovisning blir enhetlig och rättvisande.
- Det saknas en enhetlig och tillräcklig uppföljningsmodell för att kvalitetssäkra Polisens ekonomiadministrativa process samt den ekonomiska redovisningen. I dagsläget framstår styrningen och uppföljningen av dessa som ostrukturerad och otillräcklig.

Enligt RPS svar, daterat 2008-02-13, kommer åtgärder att vidtas för att åtgärda dessa brister. Rikskontrollen anser att det är positivt att RPS avser att vidta åtgärder för att komma tillrätta med bristerna. Det är dock väsentligt att detta arbete ges hög prioritet då den ekonomiadministrativa processen samt den ekonomiska redovisningen utgör ett viktigt beslutsunderlag. Ekonomiadministrationen inom Polisen behöver en starkare styrning, kontroll och

uppföljning för att kunna säkerställa att Polisens redovisning är enhetlig samt säkerställa att framtagna beslutsunderlag blir så tillförlitliga som möjligt.

Som exempel från granskningen kan nämnas att Riksrevisionen uppmärksammade att Polisen hade stora belopp upptagna under balansposten ”balanserade utgifter för utveckling”. Som en följd av detta har Polisen till årsredovisningen 2007 skrivit ned postens värde med 38,9 mnkr. Vid granskningen av årsredovisningen framkom att ytterligare avskrivningsbehov finns.

Granskning av lönerutiner - COPS

Sammanfattning

Under 2007 har Riksrevisionen granskat delar av lönerutinen vid polismyndigheterna (PMY) i Västra Götaland och Skåne. Till dessa PMY har revisionspromemorior sänts, 2007-08-31 resp. 2008-01-17. Båda PMY använder COPS (Centralt Operativt Planerings System) som systemstöd för sin lönehantering. COPS används av landets tre största polismyndigheter, dvs. Stockholm, Västra Götaland och Skåne, samt ett fåtal mindre polismyndigheter. Vid de tre största polismyndigheterna arbetar mer än hälften av alla anställda inom Polisen.

Vid granskningarna framkom att den interna kontrollen vid utbetalning av övertid, med s.k. egenrapportering, inte var tillfredsställande. Övertid kunde betalas ut utan att ärendet hanterats av mer än en person. De maskinella kontrollerna i COPS är inte heller tillräckliga för att den interna kontrollen vid PMY ska kunna anses vara god. Ca. 30 % av de anställda vid dessa två PMY har behörighet att registrera lönepåverkande transaktioner i COPS. Detta innebär att den interna kontrollen är svag och därmed finns det risk för att felaktiga utbetalningar görs.

Vid besök hos Polisens administrativa center (PAC) framkom att de PMY som använder COPS sköter sin lönehantering helt och hållet själva. PAC genomför den ekonomiska transaktionen åt dessa PMY, men några ytterligare kontrollåtgärder utförs inte. Detta till skillnad från de PMY som använder personalsystemet Palasso för sin lönehantering.

RPS internrevision har granskat lönerutinerna vid PMY Stockholm, denna granskning rapporterades 2007-05-16. Även deras granskning iakttog bl.a. ovannämnda brister vid PMY Stockholm.

De krav som ställs på löneredovisningen i RPS föreskrifter och allmänna råd uppfylls inte vid landets tre största PMY. RPS bör därför vidta åtgärder för att säkerställa att löneredovisningen utförs i enlighet med tillämpliga föreskrifter och allmänna råd. RPS bör även följa upp att den interna styrningen och kontrollen avseende löneredovisningen är tillräckligt god vid PMY och för Polisen som helhet.

Övertid - intern kontroll

PMY Västra Götaland och Skåne har under 2007 (t.o.m. gransknings-tillfällena) betalat ut övertidsersättning med ca. 74 mnkr. För varje anställd rapporteras övertid in i lönesystemet COPS av ansvarig befattningshavare för olika funktioner. Någon beslutsattest av denna inrapportering görs inte. Detta får till följd att en tjänsteman ensam kan handlägga ett ärende med ekonomiska konsekvenser ”från ax till limpa”.

Att en person kan hantera ett ärende med ekonomiska konsekvenser helt på egen hand strider dessutom mot 22§ förordning om myndigheters bokföring (FBF). Ansvar för alla rutiner bör fördelas så att ingen person, ensam, kan handlägga ärenden med ekonomiska konsekvenser.

Övertid - maskinella kontroller

För registrerad övertid fanns ofta inget underlag till utbetald övertid, d.v.s. det går inte att fastställa varför övertidsersättning betalats ut eller om det var korrekt att betala ut ersättningen. I COPS syns bara vem som registrerat övertiden, det går inte att se vem som kontrollattesterat utbetald övertidsersättning. Av RPS fastställd förordning, FAP 730-1 framgår att det ska finnas möjlighet att se vem som attesterat övertidsersättning. Eftersom det i COPS inte finns denna möjlighet innebär det att alla de PMY som använder COPS inte följer FAP 730-1 i detta avseende.

Vidare innebär detta att det för över hälften av Polisens anställda inte går att se vem som attesterat utbetald övertidsersättning. Enligt de svar som PMY Västra Götaland och Skåne lämnat till oss anges att de i samverkan med övriga COPS-användare ska verka för att denna möjlighet ska finnas. Sammanfattningsvis kan sägas att de maskinella kontroller som finns i COPS inte är tillräckliga för att PMYs kontrollmiljö ska vara god rörande lönehanteringen. D.v.s. den interna kontrollen är inte tillräcklig.

Behörigheter och uppföljningar

Ett stort antal personer har behörighet till COPS. För PMY Västra Götaland kan 1261 personer, eller ca. 33% av personalen, registrera lönepåverkande transaktioner. D.v.s., t.ex. lägga in övertid och semester. För PMY Skåne kan 771 personer, eller ca. 25% av personalen, registrera lönepåverkande transaktioner. Att så många anställda har så höga behörigheter innebär risker och medför också att den interna kontrollen försvagats. Enligt 12 kap. RPS föreskrifter och allmänna råd om säkerhet vid Polisens informationsbehandling med stöd av IT, FAP 174-1, ska PMY minst en gång om året genomföra kontroll av myndighetens informationssäkerhet. Denna kontroll ska också dokumenteras. Varken PMY Västra Götaland eller Skåne har utfört denna kontroll.

Att uppgifterna i personalregistret är rätt förda ska, enligt 5§ FAP 730-1, också kontrolleras och bestyrkas med signatur av därtill utsedd person minst en gång per år. PMY Västra Götaland har inte utfört denna kontroll. PMY Skåne har genomfört kontrollen men den utfördes av samma person som

lägger in förändringar av fasta data vid lönerevision. Detta är inte lämpligt ur intern kontroll synpunkt.

För PMY Västra Götaland skrevs det underlag för utbetalning av löner som sänds till PAC under av lönekassehandläggare. Detta trots att de inte hade befogenhet att attestera detta underlag. Enligt Västra Götalands svar på revisionspromemorian skrivs underlaget numer under av behörig person. RPS bör följa upp att det underlag för utbetalning av löner, som sänds till PAC, skrivs under av behörig person.

Rekommendationer:

RPS bör verka för att det i COPS görs åtskillnad mellan beslutsfattande, registrering och attestering av lönehändelser. RPS bör verka för att det införs maskinella kontroller i COPS eller att kompensering manuella kontroller införs för att säkerställa att rörliga tillägg, t.ex. övertid, inte kan betalas ut utan att ansvariga chefer attesterat månadsutbetalningarna.

RPS bör också följa upp att polismyndigheterna följer FAP 730-1 samt följa upp att PMYs interna styrning och kontroll är tillräcklig vad gäller löneredovisningen. RPS bör även följa upp att PMY utför den kontroll av myndighetens informationssäkerhet som ska utföras enligt FAP 174-1.

Granskning av lönerutiner – Palasso

De PMY som inte använder COPS använder personalsystemet Palasso och är anslutna till PACs lönehantering. Följande brister iaktogs vid granskningen:

- Några heltäckande regler för vilka kontroller och vilken uppföljning som PMY ska svara för finns inte i dagsläget.
- PAC gör inte någon uppföljning av om de löneunderlag PMY framställer följer avtal eller lagar/förordningar.
- PMY får själva besluta vilken information som krävs i samband med egenrapportering av lönehändelser. T.ex. är det inte obligatoriskt att skriva in vad övertiden beror på i Palasso.
- PAC har inte dokumenterat den inventering av behörigheter (enligt FAP 174-1) som gjordes 2007.

Ovanstående innebär att styrningen och kontrollen av löneprocessen inte är tillräcklig. Nämnas bör att en översyn av löneprocessen har påbörjats i form av ett särskilt projekt. Bl.a. ska projektet föreslå vilket ansvar som ska ligga på RPS HR-avdelning, PAC resp. PMY.

Rekommendationer:

Polisen bör fastställa regler för vilka kontroller och vilken uppföljning som PMY bör svara för samt vilken övergripande information som bör finnas i PMYs egenrapportering.

Polisen bör också fastställa regler för vilken uppföljning av löneprocessen som PAC bör svara för.

Polisen bör se till att polismyndigheterna och PAC utför den kontroll av myndighetens informationssäkerhet som anges i FAP 174-1.

Ansvarig revisor Bengt Bengtsson har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Annika C. Karlsson har varit föredragande

Bengt Bengtsson

Annika C. Karlsson

Kopia för kännedom:

Justitiedepartementet,
Internrevisionen, RPS